

ЯРЕМЕНКО

УДК 336

ГАРЬКАВЕНКО

Валентина Григорівна
Cafedra.gosfin@gmail.com

Ксенія Володимирівна
Kseniyakurn.1981@gmail.com

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ
ПОДАТКОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ
ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТІВ В
УКРАЇНІ

THE ESTIMATION OF EFFICIENCY OF
TAX INSTRUMENTS FOR BUDGETING
IN UKRAINE

к.е.н., доцент, Харківський
інститут фінансів КНТЕУ

старший викладач, Харківський
інститут фінансів КНТЕУ

Статтю присвячено проблемі оцінки фіскальної ефективності податкових інструментів формування бюджетів в Україні. На підставі статистичних даних проведено аналіз ролі податкових надходжень у формуванні доходів Зведеного бюджету України, виділено основні бюджетоутворюючі податки, оцінено рівень їх фіскальної ефективності, а саме ПДВ, податку на прибуток підприємств, податку на доходи фізичних осіб, акцизного податку, сформульовані рекомендації по її підвищенню. Зокрема, наголошено на необхідності перегляду підходів до оподаткування прибутку підприємств та вдосконалення системи адміністрування ПДВ.

* * *

Статья посвящена проблеме оценки фискальной эффективности налоговых инструментов формирования бюджетов в Украине. На основании статистических данных проведен анализ роли налоговых поступлений в формировании доходов Сводного бюджета Украины, выделены основные бюджетообразующие налоги, оценен уровень их фискальной эффективности, а именно НДС, налога на прибыль предприятий, налога на доходы физических лиц, акцизного налога, сформулированы рекомендации по ее повышению. В частности, отмечена необходимость пересмотра подходов к оподаткування прибути підприємств та совершенствования системы администрирования НДС.

* * *

Introduction. Taxes are the main instrument for realizing the distributive function of finance and one of the main channels for replenishing the revenue side of the budget. However, the state lacks income for full financing of expenditures, which is especially noticeable in recent years, when the deficit of the State Budget of Ukraine is growing at a record pace.

Purpose. The purpose of the paper is to analyze the fiscal efficiency of tax instruments for the formation of the revenue base of budgets in Ukraine and to develop recommendations for its improvement.

Results. In order to determine what portion of the revenues of the Consolidated Budget of Ukraine are tax receipts, as well as to determine how the structure of budget revenues has changed over the past three years, a structural and dynamic analysis of the revenue side of the Consolidated Budget of Ukraine has been carried out and the efficiency of the use of tax instruments for its filling has been assessed. Tax revenues are the most reliable source for generating the revenue side of budgets of all levels. The consolidated budget of Ukraine is formed on average by 80.52% with the help of tax revenues. However, this is not enough, since according to European norms, non-tax revenues in the state budget structure should not be more than 5%. This indicates the reserves for optimizing the structure of budget revenues. The following are the main budget-forming taxes: corporate income tax, personal income tax, VAT, and excise taxes. The article assesses the fiscal efficiency of these taxes.

Conclusion. After analyzing the current tax system in Ukraine, we can conclude that it is quite imperfect and contradictory. The main problem for today is insufficient and unstable tax revenues to budgets of all levels. In order to increase revenues to the Consolidated Budget of Ukraine, it is necessary to review the approaches to taxation of corporate profits. Improvements also require a VAT administration system, since, despite the dominant position of this tax in the formation of consolidated budget revenues, the level of implementation of planned indicators does not reach 100%. Thus, the main task of the present day should be elimination of deficiencies in the tax mechanism, the formation of a rational structure of tax revenue of the budget, the development and implementation of an effective tax policy.

Ключові слова: бюджет, зведений бюджет України, доходи бюджетів, податкові надходження, фіскальна ефективність податків

Ключевые слова: бюджет, сводный бюджет Украины, доходы бюджетов, налоговые поступления, фискальная эффективность налогов

Keywords: budget, consolidated budget of Ukraine, budget revenues, tax revenues, fiscal efficiency of taxes

ВСТУП

Податки є основним інструментом реалізації розподільної функції фінансів і одним з головних каналів поповнення доходної частини бюджету. За сучасних умов нестабільності виробництва, кризових явищ, податкова система України функціонує ефективно майже тільки з фіскальних позицій, чим стримує і гальмує розвиток малого і середнього бізнесу.

Однак, державі не вистачає доходів для повноцінного фінансування витрат, що особливо помітно в

останні роки, коли дефіцит Державного бюджету України зростає рекордними темпами [1].

МЕТА РОБОТИ

Метою статті є аналіз фіскальної ефективності податкових інструментів формування доходної бази бюджетів в Україні та розробка рекомендацій щодо її підвищення.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою виступають наукові праці вітчизняних і зарубіжних вче-

них, нормативно-правові та законодавчі акти, статистичні матеріали Державної Казначейської служби та Державного комітету статистики України.

При проведенні дослідження використано розрахунково-аналітичні методи, методи порівняння, синтез і аналіз, статистичні методи.

РЕЗУЛЬТАТИ

Для того, щоб визначити, яку частину у доходах Зведеного бюджету України займають податкові надходження, а також визначити як змінювалась структура доходів бюджету за останні три роки проведемо структурно-динамічний аналіз доходної частини Зведеного бюджету України та оцінимо ефективність використання податкових інструментів її наповнення.

Як ми можемо бачити з рис. 1, за досліджуваний період доходи Зведеного бюджету України зросли в 1,76 разів – з 443,9 млрд. грн. у 2014 р. до 782,7 млрд. грн. у 2016 р.. Зростання відбувалось поступово: у 2015 р. темп приросту надходжень склав 46,8 % порівняно з 2014 р., у 2016 р. темп приросту дещо сповільнився і склав 20 % до рівня попереднього року.

Дана тенденція може вважатись позитивною, та слід зауважити, що основний вплив на збільшення доходів бюджету у 2014-16 рр. мали інфляційно-девальваційні чинники.

Співвідношення доходів Державного та місцевих бюджетів у Зведеному бюджеті України протягом останніх років залишається доволі стабільним і коливається на рівні 20:80, що засвідчує низьку ступінь участі місцевого самоврядування в розв'язанні проблем розвитку регіонів. Бюджетна практика розвинених країн свідчить, що співвідношення коштів місцевого та державного бюджету має становити 40:60 [8].

Податкові надходження є найбільш надійним джерелом формування доходної частини бюджетів усіх рівнів (табл. 1).

Як ми бачимо з табл. 1, саме податкові надходження демонструють стабільну тенденцію до зростання: у 2015 р. обсяг надходжень даної групи зріс на 38,13 % порівняно з 2014 р., у 2016 р. – 28,20 % відповідно до рівня 2015 р..

Нарощування податкової складової у 2015 р. відбулося, зокрема, за податком на додану вартість, обсяг якого зріс на 39,4 млрд. грн., або на 28,4 %, порів-

няно з аналогічним періодом попереднього 2014 р.. Ще одним податком, який помітно підвищився порівняно з попереднім 2014 р., став податок на доходи фізичних осіб.

Серед інших податкових джерел, які продемонстрували зростання, слід зазначити: платежі за користування надрами, які збільшилися на 20,8 млрд. грн., або більш ніж удвічі; акцизний податок із вироблених в Україні товарів – на 10,7 млрд. грн., або на 38,1 %, акцизний податок з ввезених в Україну товарів – на 7,5 млрд. грн., або, на 44,3 %; податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції – на 27,7 млрд. грн., або більше як у тричі.

У 2016 р. найістотнішу роль у збільшенні обсягів податкових надходжень також відігравав податок на додану вартість, обсяг якого зріс на 48,1 млрд. грн., або на 27,0 %, порівняно з аналогічним періодом попереднього року. Крім того, збільшилися в 1,3 рази порівняно з попереднім роком надходження до бюджету податку на доходи фізичних осіб, що відображає зростання рівня зарплат у номінальному виразі.

Серед інших податкових джерел, які продемонстрували зростання, слід зазначити: податок на прибуток підприємств, який збільшився на 19,6 млрд. грн., або більш ніж у 1,5 рази; акцизний податок із вироблених в Україні товарів – на 16,3 млрд. грн., або на 42,1 %; акцизний податок із ввезених в Україну товарів – на 10,7 млрд. грн., або на 43,9 %. Від'ємну динаміку продемонстрували податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції, обсяги надходжень яких скоротилися на 19,9 млрд. грн., або вдвічі, а також рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів – на 2,9 млрд. грн., або на 6,2 %, внаслідок суттєвого скорочення рентної плати за транспортування природних ресурсів.

Усереднена структура доходів Зведеного бюджету України за період 2014-16 рр. відображена на рис. 2.

З рис. 2 можемо зробити висновок, що Зведений бюджет України формується у середньому на 80,52 % за допомогою податкових надходжень. Проте цього недостатньо, оскільки за європейськими нормами неподаткові надходження у структурі бюджету держави мають складати не більше, ніж 5 %. Це свідчить про резерви оптимізації структури доходів бюджету.

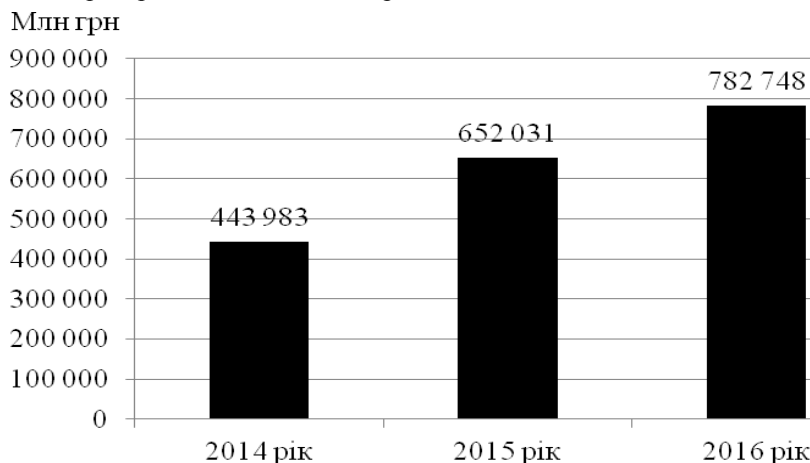

Рис. 1. Динаміка доходів Зведеного бюджету України у 2014-16 рр., млн. грн.
[складено авторами за даними [1, 7]]

Склад доходів Зведеного бюджету України у 2014-2016 рр., млн. грн.
[складено авторами за даними [1, 7]]

Види доходів	2014 рік	2015 рік	2016 рік	Темп приросту,%	
				2015 р. від 2014 р.	2016 р. від 2015 р.
Податкові надходження	367511,931	507635,899	650781,678	38,13	28,20
Неподаткові надходження	80612,762	140154,439	125502,878	73,86	-10,45
Доходи від операцій з капіталом	2015,789	1799,449	1593,952	-10,73	-11,42
Цільові фонди	543,887	558,950	782,774	2,77	40,04
Разом доходів (без урахування трансфертів)	450684,369	650148,737	778661,282	44,26	19,77
Трансферти від урядів зарубіжних країн та міжнародних організацій	5382,954	1882,174	4198,203	-65,03	123,05
Разом	456067,323	652030,911	782859,485	42,97	20,06

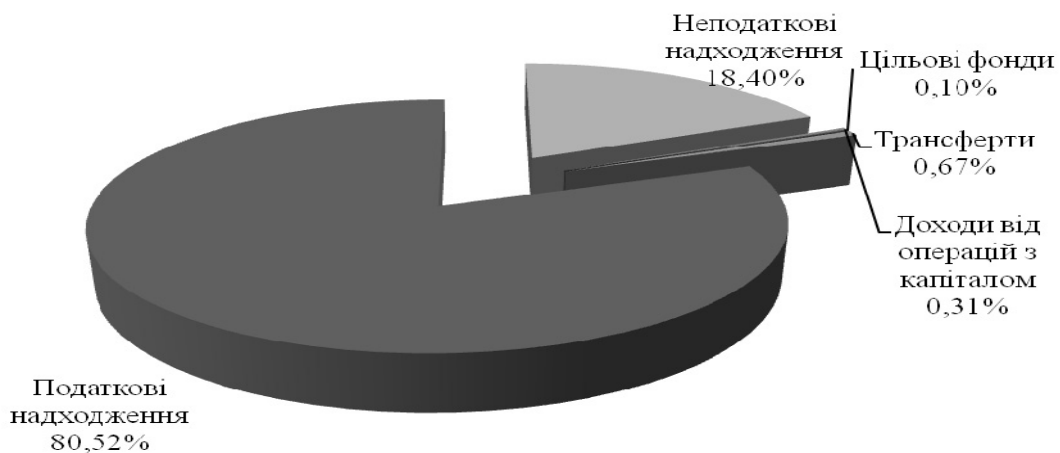

Рис. 2. Усереднена структура доходів Зведеного бюджету України за 2014-2016 рр., % [складено авторами за даними [1, 7]]

Інформація щодо ролі окремих видів податкових надходжень у формуванні доходної частини Зведеного бюджету України узагальнена у табл. 2.

Як свідчать дані табл. 2, у структурі доходів Зведеного бюджету України переважають надходження від непрямого оподаткування, зокрема ПДВ та акцизного податку. Протягом досліджуваного періоду ПДВ займає найбільшу за обсягом частку у доходах Зведеного бюджету, яка в середньому складає 28,93 %. Доля акцизного податку у доходах Зведеного бюджету за досліджуваний період в середньому складала 10,87 %.

Серед прямих податків найістотнішу частку в доходах Зведеного бюджету займає податок на доходи фізичних осіб (середній рівень даного показника складає 16,5 %). Податок на прибуток підприємств формує в середньому 7,5 % доходів Зведеного бюджету.

Отже, результати проведеного аналізу дозволяють зробити висновок, що основними бюджетотворюючими податками можна визнати наступні: податок на прибуток підприємств, податок на доходи фізичних осіб, ПДВ та акцизний податок.

Проведемо оцінку фіскальної ефективності вказа-

них податків.

Механізм оцінки фіскальної ефективності податків включає, на думку вітчизняних дослідників, такі напрями дослідження:

- 1) аналіз впливу податкового навантаження на економіку держави;
- 2) аналіз ефективності збору податкових надходжень, які складаються з аналізу ефективності окремих видів податків та аналізу ефективності діяльності ДФС України [2, 3].

Практична цінність проведення оцінювання фіскальної ефективності окремих видів податків полягає у визначенні співвідношення податкових надходжень до доходів бюджету і ВВП країни; якими є витрати фінансових ресурсів щодо надання послуги (збір податку); чи отримують платники податків (споживачі послуг) задоволення від їх сплати (споживання продукту) тощо. Вищезазначені напрями дослідження передбачають застосування як кількісного, так і якісного аналізу фіскальної ефективності податків на основі відповідних показників.

Таблиця 2

**Показники питомої ваги окремих видів податків і зборів у доходах Зведеного бюджету України
у 2014-2016 рр., % [складено авторами за даними [1, 7]]**

Види доходів	2014 рік	2015 рік	2016 рік	Відхилення (+, -)	
				2015 р. від 2014 р.	2016 р. від 2015 р.
Податок на прибуток підприємств	8,80	6,00	7,70	-2,80	1,70
Податок на доходи фізичних осіб	16,50	15,30	17,70	-1,20	2,40
Рентна плата за використання природних ресурсів	7,40	6,40	6,00	-1,00	-0,40
ПДВ	30,50	27,40	28,90	-3,10	1,50
Акцизний податок	9,90	9,70	13,00	-0,20	3,30
Податки на міжнародну торгівлю та зовнішні операції	2,80	6,20	2,60	3,40	-3,60
Рентна плата, збори на паливно-енергетичні ресурси	1,30	1,10	5,40	-0,20	4,30
Інші податки і збори	3,40	5,70	1,80	2,30	-3,90
Разом податкових надходжень	80,60	77,80	83,10	-2,80	5,30

Співвідношення показників може вираховуватися різними способами. Так, аналіз впливу податкового навантаження на економіку держави передбачає розрахунок та характеристику таких показників:

1) фіскальна значимість окремого податку у бюджеті держави – характеризує фіскальну ефективність податкового управління при певній системі реалізованих податкових рішень, відображає питому вагу податкових надходжень в доходах бюджету. Цей коефіцієнт дозволяє визначити, як змінилась реальна величина надходжень окремого виду податку.;

2) фіскальна значимість окремого податку у ВВП держави – кількісний показник, що характеризує перерозподіл ВВП через бюджет держави.

Аналіз ефективності збору податкових надходжень передбачає розрахунок та характеристику таких показників:

1. Коефіцієнт збирання податків – кількісний показник, що характеризує ефективність податкового адміністрування. Він визначається шляхом співвідношення фактичних та планових надходжень від певного виду податків. В ідеалі цей показник має дорівнювати 1. Цей коефіцієнт дозволяє оцінити реальну суму податкових надходжень до бюджету від запланованих надходжень.

2. Витрати на справляння податків на душу населення - цей показник характеризує рівень витрат кожного члена суспільства на утримання органів ДФС і розраховується шляхом ділення витрат на утримання апарату ДФС на кількість постійного населення в Україні [2].

Показники фіскальної значимості основних бюджетотворюючих податків у доходах Зведеного бюджету та ВВП України узагальнені у табл. 3.

Як свідчать дані табл. 3, податок на прибуток підприємств має найнижчі показники фіскальної значимості серед основних бюджетотворюючих податків.

У 2015 р. показник фіскальної значимості даного податку знизився на 2,913 % і склав 6,01 %, що є найменшим значенням даного показника. Це говорить про те, що фіскальна ефективність податкового управління при певній системі реалізованих податкових рішень погіршується і фіскальна значимість податку на прибуток у бюджеті держави знижується. У 2016 р. ситуація дещо поліпшилась: показник фіскальної значимості зріс на 1,727 % і склав 7,73 %, що, однак, не перевищило рівня 2014 р..

Аналогічні тенденції демонструє і показник фіскальної значимості податку на прибуток у ВВП країни: зниження у 2015 р. на 0,569 % до рівня 1,96 % та підвищення на 0,563 % до рівня 2,53 %, що є аналогічним показнику 2014 р..

Найбільші показники фіскальної значимості серед прямих податків, передбачених податковою системою України, демонструє податок на доходи фізичних осіб.

Значення цього податку важко переоцінити, оскільки він є основним бюджетотворюючим податком на рівні місцевих бюджетів та відіграє відчутну роль у формуванні доходів Державного бюджету. Показники фіскальної значимості ПДФО у доходах Зведеного бюджету більш ніж удвічі перевищують аналогічні показники податку на прибуток підприємств. Так, у 2014 р. він склав 16,69 %, у 2015 р. він знизився на 1,308 % і склав 15,38 %, у 2016 р. значення даного показника знову зросло на 2,445% і склало 17,82 %, що є найвищим показником за досліджуваній період.

Що ж стосується показника фіскальної значимості ПДФО у ВВП, то слід відмітити тенденцію до підвищення його рівня: у 2015 р. він зріс на 0,289 % порівняно з 2014 р., у 2016 р. зростання склало 0,795 % і кінцевий рівень даного показника склав 5,82 %.

Показники фіскальної значимості основних бюджетоутворюючих податків у 2014-16 рр.

[складено авторами за даними [1, 5, 7]]

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	Відхилення (+,-)	
				2015 р. від 2014 р.	2016 р. від 2015 р.
Доходи Зведеного бюджету України, млн грн	450684,369	650148,737	778661,282	199464,368	128512,545
ВВП, млн грн	1586915	1988544	2383182	401629,000	394638,000
Надходження від податку на прибуток підприємств, млн грн	40201,485	39053,169	60223,231	-1148,316	21170,062
Фіскальна значимість податку на прибуток, %	8,92	6,01	7,73	-2,913	1,727
Фіскальна значимість податку на прибуток у ВВП, %	2,53	1,96	2,53	-0,569	0,563
Надходження від податку на доходи фізичних осіб, млн грн	75202,945	99983,174	138781,786	24780,229	38798,612
Фіскальна значимість податку на доходи фізичних осіб, %	16,69	15,38	17,82	-1,308	2,445
Фіскальна значимість податку на доходи фізичних осіб у ВВП, %	4,74	5,03	5,82	0,289	0,795
Надходження від ПДВ, млн грн	139024,259	178452,385	235506,029	39428,126	57053,644
Фіскальна значимість ПДВ, %	30,85	27,45	30,24	-3,399	2,797
Фіскальна значимість ПДВ у ВВП, %	8,76	8,97	9,88	0,213	0,908
Надходження від акцизного податку, млн грн	45099,574	197016,421	101750,661	151916,847	-95265,760
Фіскальна значимість акцизного податку, %	10,01	30,30	13,07	20,296	-17,236
Фіскальна значимість акцизного податку у ВВП, %	2,84	9,91	4,27	7,066	-5,638

Значно вищими є показники фіскальної значимості податку на додану вартість: у доходах Зведеного бюджету України вони складають в середньому 30 %. Причому динаміка даних показників є аналогічною до вищеприписаної відносно податку на прибуток: зниження у 2015 р. на 3,399 % до рівня 27,45 % та підвищення у 2016 р. на 2,797 % до рівня 30,24 %. При цьому максимальне значення показника фіскальної ефективності ПДВ спостерігається у 2014 р. – 30,85 %.

Щодо рівня фіскальної значимості ПДВ у ВВП, то слід відмітити чітко виражену тенденцію до зростання даного показника: у 2015 р. зростання склало 0,213 % по відношенню до рівня 2014 р.; у 2016 р. – 0,908 % порівняно з 2015 р..

Деяко іншу за характером динаміку демонструє показник фіскальної значимості акцизного податку: у 2015 р. він різко зріс на 20,296 % і склав 30,30 %; у 2016 р. відбулось його різке зниження на 17,236 % до рівня 13,07 %. При цьому динаміка показника фіскальної значимості акцизного податку по відношенню до ВВП є аналогічною: зростання у 2015 р. на 7,066 % та зниження у 2016 р. на 5,638 %.

Графічно динаміка показників фіскальної значимості досліджуваних податків по відношенню до ВВП відображена на рис. 3.

Як ми бачимо з рис. 3, найбільш перспективними з точки зору макроекономічного регулювання є податок на доходи фізичних осіб та податок на додану вартість, оскільки вони демонструють чітко виражену тенденцію до зростання, яка є аналогічною тенденції, яку демонструє динаміка ВВП.

Найбільш нерівномірну динаміку демонструють показники фіскальної значимості акцизного податку, яка не корелює з тенденцією до поступового зростання ВВП країни.

Наступним етапом аналізу є оцінка ефективності справляння податкових надходжень за допомогою розрахунку коефіцієнта збирання податків. Результати розрахунку даного показника за чотирма досліджуваними податками узагальнені у табл. 4.

Як свідчать дані табл. 4, значення коефіцієнтів збирання усіх досліджуваних податків наближається до 1, що свідчить про доволі ефективне їх адміністрування.

Тенденцію до зростання протягом трьох років демонструють значення коефіцієнтів збирання ПДВ: у 2015 р. значення даного показника збільшилось на 0,02 і склало 0,99 проти 0,97 у 2014 р.; у 2016 р. зростання показника склало 0,01 і рівень коефіцієнта збирання склав 1,00.

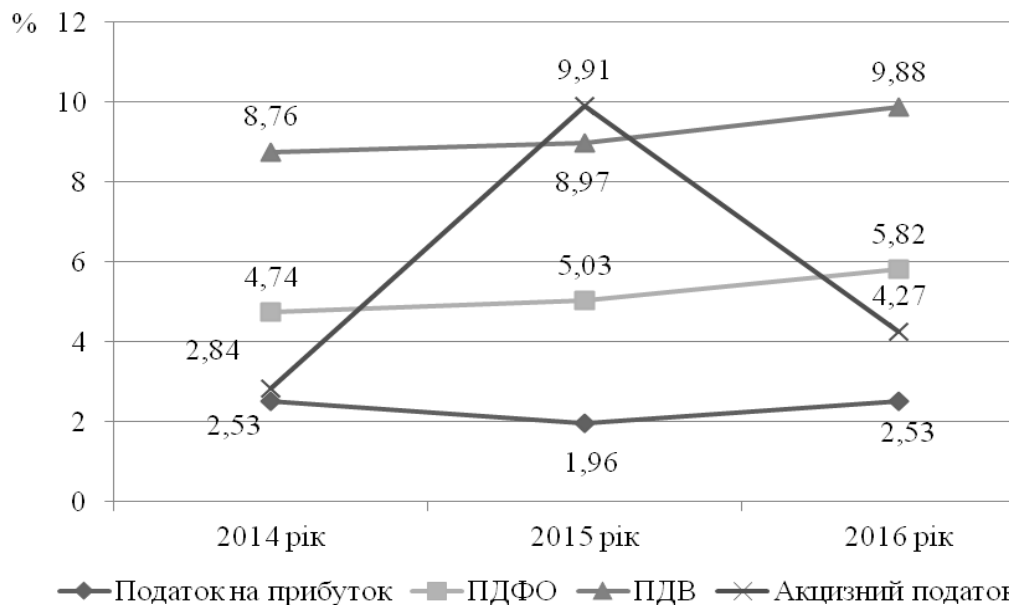

Рис. 3. Динаміка показників фіскальної значимості основних бюджетотворюючих податків за 2014-16 рр., %

Таблиця 4

Значення коефіцієнтів збирання основних бюджетотворюючих податків за 2014-16 рр.

[складено авторами за даними [1, 7]]

Вид податку	2014 рік		2015 рік		2016 рік		Коефіцієнт збирання податків		
	План, млн грн	Факт, млн грн	План, млн грн	Факт, млн грн	План, млн грн	Факт, млн грн	2014 рік	2015 рік	2016 рік
Податок на прибуток підприємств	40607	40201	40782	39053	53251	60223	0,99	0,96	1,13
Податок на доходи фізичних осіб	80844	75203	91256	99983	128917	138782	0,93	1,10	1,08
ПДВ	142959	139024	180006	178452	232658	232506	0,97	0,99	1,00
Акцизний податок	46191	45099	126597	197016	92379	101750	0,98	1,56	1,10

Щодо коефіцієнтів збирання за іншими податками, то не можна виділити чітку тенденцію їх динаміки. Так, коефіцієнт збирання ПДФО зріс у 2015 р. на 0,17 і склав 1,1, а в 2016 р. – знизився на 0,02 до 1,08. Аналогічну динаміку спостерігаємо і за акцизним податком: зростання у 2015 р. на 0,58 та зниження у 2016 р. на 0,46. Коефіцієнт збирання податку на прибуток демонструє зворотну тенденцію: у 2015 р. він знизився на 0,03 до 0,96, а в 2016 р. – зріс до 1,13.

Значення середнього рівня коефіцієнта збирання досліджуваних податків відображені на рис. 4.

Як ми бачимо з даних рис. 4, найвищий середній показник за досліджуваний період демонструє значення коефіцієнта збирання за акцизним податком – за три роки його середнє значення складає 1,21, що вказує на ефективність заходів щодо його адміністрування. На одному рівні знаходяться середні значення коефіцієнтів збирання прямих податків – податку на прибуток підприємств та податку на доходи фізичних осіб. За період 2014-16 рр. вони складають 1,03, що також характеризує стан їх адміністрування як задовільний.

Найнижче середнє значення коефіцієнта збирання спостерігаємо за податком на додану вартість – 0,99 за період 2014-16 рр. Значення коефіцієнта нижче за 1, отже існують резерви підвищення ефективності адміністрування даного податку.

Останнім етапом аналізу є оцінка рівня витрат на справляння податків на душу населення (табл. 5).

Розрахунки, які наведені у табл. 5, відповідають загальнодержавній тенденції збільшення адміністративних витрат в Україні. Так, витрати на утримання апарату ДФС України протягом трьох років не мають постійної чіткої тенденції, але у 2016 р. порівняно з 2015 р. зменшилися на 403,2 млн. грн. і становили 5256,9 млн. грн.. Якщо у 2015 р. ці витрати становили 124,75 грн./особу, то у 2016 р. вони зменшилися на 8,56 грн./особу і становили 116,18 грн./особу. Це говорить про зменшення рівня витрат на 7%, про те, як кількість постійного населення за цей період зменшилась лише на 1%. Тобто, рівень витрат населення на утримання апарату ДФС України зменшується швидшими темпами, аніж кількість самого населення, що є позитивним моментом.

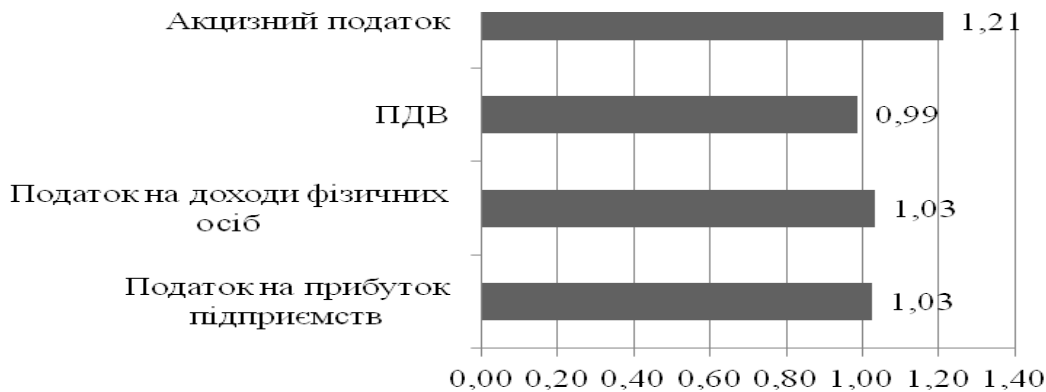

Рис. 4. Середній рівень коефіцієнтів збирання основних бюджетоутворюючих податків за 2014-2016 рр.

Таблиця 5

Рівень витрат на справляння податків на душу населення в Україні у 2014-2016 рр.

[складено авторами за даними [1, 5, 6, 7]]

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	Відхилення (+, -)	
				2015 р. від 2014 р.	2016 р. від 2015 р.
Витрати на утримання апарату ДФС України, млн. грн.	3995,800	5660,100	5256,900	1664,300	-403,200
Кількість постійного населення, млн. осіб	45,453	45,373	45,246	-0,081	-0,127
Витрати на справляння податків на душу населення, грн/особу	87,91	124,75	116,19	36,84	-8,56

Практичне використання системи показників фіскальної ефективності податків на рівні держави передбачає переорієнтацію держави на інтенсивний шлях розвитку і досягнення більш високого рівня ефективності у динаміці; вивчення резервів подальшого вдосконалення фінансово-господарської діяльності підприємств на основі впровадження досягнень науково-технічного прогресу, вдосконалення технології та покращення організації виробництва; створення дієвого механізму підвищення ефективності управління у сфері оподаткування.

ВИСНОВКИ

Рівень та динаміка податкових надходжень потребує безперервного моніторингу та дослідження з метою попередження небажаних для розвитку країни наслідків. Проаналізувавши діючу систему оподаткування в Україні, можна зробити висновок, що вона є досить недосконалою і суперечливою. Основною проблемою на сьогодні залишаються недостатні та нестабільні податкові надходження до бюджетів усіх рівнів. Для підвищення доходів до Зведеного бюджету України, необхідно переглянути підходи до оподаткування прибутку підприємств, зокрема розглянути можливість підвищення податку на прибуток для великих підприємств, оскільки це дасть змогу збільшити доходи від цього податку не завдаючи додаткового податкового тягара на малий та середній бізнес. Вдосконалення також потребує система адміністрування ПДВ, оскільки, незважаючи на домінуючі позиції цього податку у формуванні доходів Зведеного

бюджету, рівень виконання планових показників не досягає 100%.

Таким чином, головним завданням сьогодення має стати усунення недоліків у податковому механізмі, формування раціональної структури податкових доходів бюджету, розробка та впровадження ефективної податкової політики.

Список використаних джерел

1. Бюджет України – 2016: статистичний збірник; Міністерство фінансів України. Київ, 2017.
2. Захаркіна Л.С. Роль і місце податкових надходжень у структурі зведеного бюджету України. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2016. № 19. С. 125-129.
3. Озерчук О.В. Фіскальна ефективність непрямих податків в Україні. Наукові праці НДФІ. 2014. № 2 (67). С. 59-70.
4. Озерчук О.В., Райнова Л.Б. Фіскальна ефективність прямих податків в Україні та фактори, що на неї вплинули. Інвестиції: практика та досвід. 2014. № 8. С. 87-92.
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua>.
7. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>
8. Павлюк К.В. Бюджет і бюджетний процес в умовах транзитивної економіки: монографія. Київ, 2006.

References

1. Budget of Ukraine - 2016: statistical collection. Ministry of Finance of Ukraine. Kyiv, 2017. (in Ukrainian)
2. Zakharkina L.S. The role and place of tax revenues in the

structure of the consolidated budget of Ukraine. Scientific Herald of the International Humanitarian University. 2016. № 19. pp. 125-129. (in Ukrainian)

3. Ozerchuk O.V. *Fiscal Efficiency of Indirect Taxes in Ukraine. Scientific works of NDFI. 2014. No. 2 (67). pp. 59-70. (in Ukrainian)*

4. Ozerchuk O.V., Raynova L.B. *The fiscal efficiency of direct taxes in Ukraine and the factors that influenced it. Investments: practice and experience. 2014. № 8. pp. 87-92. (in Ukrainian)*

5. *Official site of the State Statistics Service of Ukraine. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>. (in Ukrainian)*

6. *Official site of the State fiscal service of Ukraine. URL: <http://sfs.gov.ua>. (in Ukrainian)*

7. *Official website of the Ministry of Finance of Ukraine. URL: <http://www.minfin.gov.ua/>. (in Ukrainian)*

8. Pavlyuk K.V. *Budget and budget process in the conditions of a transitive economy: a monograph. Kyiv, 2006. (in Ukrainian)*